

بررسی تایپوگرافی های روی جلد کتاب

www.ketab.ir

زهرا جمشیدی سرشت

سرشناسه	: جمشیدی سرشت، زهرا، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: بررسی تایپوگرافی های روی جلد کتاب/ زهرا جمشیدی سرشت.
مشخصات نشر	: تهران: سرو سودا، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۰ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۳۸۳-۰۰-۳
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: طراحی گرافیک (چاپ) Graphic design /Typography
موضوع	: حروف ریزی Type and type-founding
رده بندی کنگره	: Z۲۴۶
رده بندی دیویی	: ۶۷۴۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۴۲۴۳۷۳

بررسی تایپوگرافی های روی جلد کتاب

نویسنده: زهرا جمشیدی سرشت
ناشر: سرو سودا
نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰
شمارگان: ۵۵۰ نسخه
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۳۸۳-۰۰-۳
صفحه آرای: گروه طراحان نشر سرو سودا
قیمت: ۴۵۰۰۰۰ ریال

چکیده

در طی چندین سال شاهد تغییراتی در طراحی حروف‌نگاری (تایپوگرافی) هستیم، که این موضوع بر طراحی جلد کتاب‌ها تأثیر گذاشته. طراحی کتاب درنسل اول بسیار ساده بوده ولی با این حال از حروف‌نگاری (تایپوگرافی) سود جسته از این بابت که با تأکید کردن و یا تیره و بزرگ کردن نوشته جهت جلب توجه مخاطب استفاده شده است.

در نسل‌های بعدی (دوم و سوم) تغییراتی در طراحی حروف‌نگاری (تایپوگرافی) رخ می‌دهد. به طوری که در نسل چهارم گرافیک ایران از شیوه دست نوشته هم در طراحی آثار گرافیکی سود جسته‌اند. که در این نسل با نوعی ساختارشکنی روبرو می‌شویم که متأثر از سبک سقاخانه‌ای است.

در این کتاب سعی شده به تعریف واژه‌ای و عملیاتی از حروف‌نگاری (تایپوگرافی) و بررسی و شیوه کار طراحان پنج نسل گرافیک ایران پرداخت.

واژگان کلیدی:

حروف‌نگاری (تایپوگرافی): روشی در گرافیک است که با حضور چاپ در عرصه نشر کتاب به وجود آمده است. با آمدن چاپ برای تلطیف کردن کلمات چاپی به خشک به نظر می‌رسیدند، حرکاتی در بخش‌هایی از لغات و برجسته کردن آن ایجاد می‌کردند.

طراحی روی جلد: مثل هر شی بسته بندی شده که ما اطلاع دقیق و کاملی از داخل آن نداریم، معرف محتوی داخل آن می‌باشد.

نسل چهارم گرافیک ایران: طراحان شاخص نسل چهارم گرافیک آقایان رضا عابدینی، فرزاد ادیبی، بیژن صیفوری.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
چکیده.....	۷
پیشگفتار.....	۱۵
مقدمه.....	۱۷
فصل اول: حروف‌نگاری (تایپوگرافی).....	۲۱
۱-۱ تاریخچه مختصر تایپ در ایران.....	۲۱
۱-۲ حروف‌نگاری (تایپوگرافی).....	۲۶
۱-۳ اصول حروف‌نگاری (تایپوگرافی).....	۳۰
۱-۴ نوشتار به مثابه تصویر.....	۳۱
۱-۵ خلاقیت در حروف‌نگاری (تایپوگرافی).....	۳۳
۱-۶ اهمیت نوشته در آثار گرافیکی و روند آن.....	۳۷
فصل دوم: طراحی روی جلد کتاب.....	۴۵
۲-۱ تاریخچه طراحی روی جلد کتاب در قرون ۱۵ و ۱۶ و ۱۷.....	۴۵
۲-۲ معرفی بخش‌های مختلف کتاب و بررسی نکات مهم در طراحی آن.....	۵۲
۲-۳ ضرورت روی جلد کتاب و تاریخ آن در ایران.....	۵۵
۲-۴ شیوه‌های طراحی جلد کتاب.....	۵۶
فصل سوم: تقسیم‌بندی نسل‌ها و سیر حروف‌نگاری (تایپوگرافی) در گرافیک ایران.....	۶۳
۳-۱ نقش سنت در نسل‌های گذشته.....	۶۳
۳-۲ نسل بندی در گرافیک.....	۶۵
۳-۳ تعریف تایپوگرافی از نظر نسل اول و دوم گرافیک ایران.....	۶۸
۳-۴ تعریف تایپوگرافی از نظر نسل سوم گرافیک ایران.....	۶۹
قباد شیوا و حروف‌نگاری (تایپوگرافی).....	۷۰
مصطفی اسدالهی و حروف‌نگاری (تایپوگرافی).....	۷۵
۳-۵ تعریف تایپوگرافی از نظر نسل چهارم گرافیک ایران.....	۸۰
بیژن صیفوری و حروف‌نگاری (تایپوگرافی).....	۸۱
فرزاد ادیبی و حروف‌نگاری (تایپوگرافی).....	۸۷
رضا عابدینی و حروف‌نگاری (تایپوگرافی).....	۹۴
۳-۶ مصاحبه با نسل پنجم گرافیک ایران.....	۹۸
فرهاد فزونی و حروف‌نگاری (تایپوگرافی).....	۹۹

۱۰۷.....	آریا کسایی و حروف‌نگاری (تایپوگرافی).....
۱۱۷.....	نتیجه‌گیری.....
۱۲۹۰.....	منابع و مأخذ.....

فهرست تصاویر

صفحه	عنوان
۲۴.....	تصویر ۱-۱ شکل حروف.....
۳۵.....	تصویر ۲-۱ خلاقیت در طراحی جلد کتاب.....
۳۵.....	تصویر ۳-۱ خلاقیت در طراحی جلد کتاب.....
۳۶.....	تصویر ۴-۱ خلاقیت در طراحی جلد کتاب.....
۳۶.....	تصویر ۵-۱ خلاقیت در طراحی جلد کتاب.....
۳۶.....	تصویر ۶-۱ خلاقیت در طراحی جلد کتاب.....
۳۶.....	تصویر ۷-۱ خلاقیت در طراحی جلد کتاب.....
۳۷.....	تصویر ۸-۱ خلاقیت در طراحی جلد کتاب.....
۳۹.....	تصویر ۹-۱ طراحی جلد با تایپوگرافی.....
۳۹.....	تصویر ۱۰-۱ طراحی جلد با تایپوگرافی.....
۳۹.....	تصویر ۱۱-۱ طراحی جلد با تایپوگرافی.....
۳۹.....	تصویر ۱۲-۱ طراحی جلد با تایپوگرافی.....
۴۰.....	تصویر ۱۳-۱ طراحی جلد با تایپوگرافی.....
۴۰.....	تصویر ۱۴-۱ طراحی جلد با تایپوگرافی.....
۴۰.....	تصویر ۱۵-۱ هویت ایرانی در روی جلد کتاب.....
۴۰.....	تصویر ۱۶-۱ هویت ایرانی در روی جلد کتاب.....
۴۱.....	تصویر ۱۷-۱ هویت ایرانی در روی جلد کتاب.....
۴۱.....	تصویر ۱۸-۱ هویت ایرانی در روی جلد کتاب.....
۴۲.....	تصویر ۱۹-۱ خلاقیت نوآورانه- پرویز تناولی.....
۴۲.....	تصویر ۲۰-۱ خلاقیت نوآورانه- پرویز تناولی.....
۴۲.....	تصویر ۲۱-۱ خلاقیت نوآورانه- پرویز تناولی.....
۴۲.....	تصویر ۲۲-۱ خلاقیت نوآورانه- پرویز تناولی.....
۵۸.....	تصویر ۱-۲ مبادی سواد بصری.....
۵۸.....	تصویر ۲-۲ پرگاه- مرتضی ممیز.....
۵۸.....	تصویر ۳-۲ گربه‌های آدمخوار.....
۵۸.....	تصویر ۴-۲ فرزند پنجم.....

پیشگفتار

انگیزه و دغدغه اصلی از انتخاب این موضوع برای اجرای پروژه تئوری و عملی، علاقه‌مندی اینجانب به مبحث حروف‌نگاری (تایپوگرافی) و سوالانی که در این خصوص در ذهن خود با آن‌ها مواجه شدم و فرصت را غنیمت شمردم و جواب سوالات خود را در تهیه این کتاب جویا شوم. در انجام این پروژه جا دارد از مساعدت کتابخانه دانشگاه تهران و فرهنگستان هنر و همچنین راهنمایی‌های اساتید با تجربه‌ای که در انجام این پروژه من را یاری کردند؛ تشکر کنم. با صراحت می‌توان گفت تعاریف از کتب محدود موجود و قدیمی جلوتر نرفته و بررسی‌های ریشه‌ای حروف‌نگاری (تایپوگرافی) از نظر هنرمندان شاخص صورت نپذیرفته است.

بیان مسئله

چندی است حرفه طراحان گرافیک، میزبان مقوله‌ای چالش برانگیز به نام حروف‌نگاری (تایپوگرافی) است که حساسیت عجیبی در همگان ایجاد کرده است. از طرفی تب کار با حروف در طراحان متأخر و جوان‌تر به وضوح مشاهده می‌شود و از دیگر سو همه‌ای از انتقاد و انتقام شنیده یا خوانده می‌شود که آشکارا این جهت‌گیری جدید فضای طراحی گرافیک کار را مورد خطاب قرار می‌دهند. بخش اعظمی از این نقدها ترکیبی است از تعصب احسبک و احساسات گذرا و تاکنون به این مقوله بصری از منظر دانش تصویری و شالوده عملی نگریسته نشده است.

سؤالات کلیدی

- ۱- ویژگی منحصر به فرد حروف‌نگاری (تایپوگرافی) نسل چهارم گرافیک ایران چیست؟
- ۲- آیا می‌توان بین نسل‌های مختلف اشتراکاتی در حروف‌نگاری (تایپوگرافی) پیدا نمود؟
- ۳- مهمترین طراحان حروف‌نگاری (تایپوگرافی) نسل چهارم چه کسانی هستند؟